

**Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правове регулювання професійної діяльності

	<small>повна назва навчальної дисципліни</small>
для підготовки здобувачів освіти ступеня	фаховий молодший бакалавр <small>фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр</small>
галузі знань	07 Управління та адміністрування <small>шифр і назва галузі знань</small>
спеціальності	071 Облік та оподаткування <small>код і найменування спеціальності</small>
освітньо-професійна програма	Бухгалтерський облік <small>назва освітньо-професійної програми</small>
статус дисципліни	обов'язкова

Харків, 2023 рік

Розробник:	Резенкіна Наталія Олександрівна, викладач циклової комісії економіки, управління та адміністрування, спеціаліст вищої категорії
Гарант освітньо-професійної програми:	Мельничук Марина Олексіївна, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук

Програму обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії економіки, управління та адміністрування, протокол від 01.09.2023 р. № 1 (зі змінами та доповненнями, внесеними протоколом від 12.10.2023 р. № 3).

Голова циклової комісії

Марина МЕЛЬНИЧУК

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії, протокол від 01.09.2023 р. № 1 (зі змінами та доповненнями, внесеними протоколом від 26.10.2023 р. № 3).

Голова методичної комісії

Олена ЗОЛОТУХІНА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Правове регулювання професійної діяльності» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бухгалтерський облік» підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Предметом навчальної дисципліни є норми національного законодавства, які регулюють трудову та економічну діяльність в Україні, правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на результатах засвоєння дисципліни «Громадянське суспільство» та є основою вивчення дисциплін «Податковий облік», «Звітність бізнесу», «Облік за видами економічної діяльності», «Облік на підприємствах малого бізнесу».

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань про систему правового регулювання професійної діяльності, навичок роботи з нормативно-правовими актами, що становлять систему трудового права та опанування знань із ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Мета навчальної дисципліни «Правове регулювання професійної діяльності» визначає такі її **завдання**:

– розкрити сутність суспільних відносин, що входять до сфери регулювання трудового права, підстави виникнення та зміст трудових правовідносин;

– з'ясувати підстави припинення та розірвання трудового договору, засоби регулювання та захисту при порушенні діючого трудового законодавства;

– визначити поняття, підстави і умови матеріальної та дисциплінарної відповідальності сторін трудового договору, поняття трудової дисципліни і методи її забезпечення, підстави та порядок оскарження рішень про притягнення працівника до дисциплінарної або матеріальної відповідальності;

– визначити основні нормативно-правові акти у сфері забезпечення бухгалтерського обліку в Україні;

– проаналізувати порядок державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності, облікове відображення реєстрації та реорганізації підприємства;

– визначити порядок добровільного припинення діяльності підприємства, порядок примусової ліквідації підприємницької діяльності та особливості обліку при цьому.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує досягнення таких **результатів навчання**:

РН 9. Дотримуватися вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання.

РН 14. Використовувати нормативно-правові документи і національні стандарти для ведення бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувача таких **компетентностей**:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 4. Здатність застосовувати норми права та податкового законодавства України у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК 7. Здатність перевіряти законність, достовірність, економічну доцільність господарських і фінансових операцій з метою збереження власності, попередження порушень та зловживань.

СК 10. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Правове регулювання трудових правовідносин. Трудовий договір

Поняття трудових правовідносин, умови і підстави їх виникнення. Зміст трудових правовідносин. Поняття і правове регулювання зайнятості населення. Державні гарантії права на вибір професії та виду діяльності. Поняття, зміст, умови та форми трудового договору. Зміна умов трудового договору. Види трудового договору. Контракт як особлива форма трудового договору.

Тема 2. Припинення трудового договору, робочий час та час відпочинку, заробітна плата

Припинення трудового договору. Розірвання трудового договору, укладеного на невизначений строк, та строкового трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника

(роботодавця). Види робочого часу та їх характеристика. Поняття часу відпочинку і його види. Поняття і види заробітної плати. Гарантійні та компенсаційні виплати.

Тема 3. Матеріальна та дисциплінарна відповідальність працівників, охорона праці

Поняття, підстави і умови матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Види матеріальної відповідальності працівників. Матеріальна і моральна відповідальність роботодавця за заподіяну працівникові шкоду. Поняття трудової дисципліни і методи її забезпечення. Дисциплінарна відповідальність. Гарантії прав працівників на охорону праці. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Тема 4. Основи регулювання підприємницької діяльності та її облік в Україні.

Поняття підприємницької діяльності згідно норм чинного законодавства. Сутність поняття та характеристика регулювання обліку в Україні. Рівні та підходи регулювання обліку. Моделі регламентації обліку на макрорівні. Нормативні документи з регулювання обліку на підприємстві. Внутрішні регламенти, що регулюють організацію праці облікового апарату. Гарантування та захист інтересів користувачів. Регламентація фінансової, управлінської та податкової звітності.

Тема 5. Процедура відображення в обліку створення та первинної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності. Нормативно-правове регулювання та облік операцій з реорганізації підприємства

Порядок державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності як основа легалізації його діяльності. Облікове відображення реєстрації підприємства. Поняття «реорганізації підприємства» як одного із напрямків реструктуризації згідно діючого чинного законодавства. Перетворення підприємств: поняття, порядок прийняття рішення про перетворення, призупинення обігу акцій, реєстрація правонаступника

Тема 6. Нормативно-правове регулювання та облік діяльності підприємства при його ліквідації або визнання банкрутом

Порядок добровільного припинення підприємства та особливості обліку при цьому. Порядок примусової ліквідації підприємницької діяльності. Умови та порядок припинення діяльності фізичної особи-підприємця. Формування облікової та податкової звітності на стадії ліквідації підприємницької діяльності. Поняття неплатоспроможності і банкрутства підприємства. Поняття ліквідаційної процедури при визнанні підприємства банкрутом. Порядок ведення обліку у підприємства-банкрута та формування ліквідаційних балансів.

Навчально-методичне забезпечення освітнього компоненту доступне на Порталі навчальних ресурсів Харківського торговельно-економічного фахового коледжу ДТЕУ.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Лк	Сз	Пз	Лз	СРС		Лк	Сз	Пз	Лз	СРС
Тема 1. Правове регулювання трудових правовідносин. Трудовий договір	22	2	–	4	–	16	–	–	–	–	–	
Тема 2. Припинення трудового договору, робочий час та час відпочинку, заробітна плата	22	6	–	6	–	10	–	–	–	–	–	
Тема 3. Матеріальна та дисциплінарна відповідальність працівників, охорона праці	22	6	–	6	–	10	–	–	–	–	–	
Тема 4. Основи регулювання підприємницької діяльності та її облік в Україні.	24	6	–	4	–	14	–	–	–	–	–	
Тема 5. Процедура відображення в обліку створення та первинної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності. Нормативно-правове регулювання та облік операцій з реорганізації підприємства	22	6	–	6	–	10	–	–	–	–	–	
Тема 6. Нормативно-правове регулювання та облік діяльності підприємства при його ліквідації або визнання банкрутом	23	6	–	6	–	11	–	–	–	–	–	
Усього годин / кредитів ECTS	135/4,5	32	–	32	–	71	–	–	–	–	–	

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Правове регулювання трудових правовідносин. Трудовий договір

Питання 1. Працівники як суб'єкти трудового права.

Питання 2. Підзаконні акти, що регулюють трудові правовідносини.

Питання 3. Випробування при прийнятті на роботу.

Питання 4. Трудовий договір про сумісництво.

Питання 5. Міжнародна організація праці, її напрями діяльності.

Питання 6. Європейські міжнародні стандарти праці.

Питання 7. Сторони і зміст колективних угод в трудовому праві.

Тема 2. Припинення трудового договору, робочий час та час відпочинку, заробітна плата

Питання 1. Проведення розрахунків при припиненні трудового договору, вихідна допомога.

Питання 2. Поняття та випадки відсторонення від роботи. Відмінність відсторонення від припинення трудового договору.

Питання 3. Скорочений робочий час для окремих категорій працівників.

Питання 4. Додаткові відпустки у зв'язку із навчанням.

Питання 5. Соціальні відпустки.

Питання 6. Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників.

Питання 7. Поняття гарантійних і компенсаційних виплат.

Тема 3. Матеріальна та дисциплінарна відповідальність працівників, охорона праці

Питання 1. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення.

Питання 2. Спеціальна дисциплінарна відповідальність і сфера її застосування.

Питання 3. Відмінність матеріальної відповідальності у трудовому праві від цивільно-правової.

Питання 4. Повна матеріальна відповідальність і випадки її застосування.

Питання 5. Визначення розміру заподіяної шкоди і порядок її відшкодування.

Питання 6. Система органів по охороні праці.

Питання 7. Відповідальність за порушення трудового законодавства.

Тема 4. Основи регулювання підприємницької діяльності та її облік в Україні

Питання 1. Внутрішні регламенти, що регулюють організацію праці облікового апарату: положення про підрозділи, посадова інструкція, положення про інвентаризацію.

Питання 2. Форми організації діловодства на підприємстві.

Питання 3. Роль облікової політики в організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

Питання 4. Форми фінансової звітності. Зміст Звіту про власний капітал.

Питання 5. Особливості формування податкової декларації з податку на прибуток.

Питання 6. Управлінська звітність та цілі її формування.

Тема 5. Процедура відображення в обліку створення та первинної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності. Нормативно-правове регулювання та облік операцій з реорганізації підприємства

Питання 1. Вибір системи оподаткування підприємства: обліковий аспект.

Питання 2. Зміни у законодавстві щодо реєстрації підприємств протягом 2022–2023 років.

Питання 3. Функції статутного капіталу підприємства.

Питання 4. Особливості обліку статутного капіталу акціонерного товариства.

Питання 5. Особливості обліку статутного капіталу приватного підприємства.

Питання 6. Позитивні аспекти та недоліки спрощеної системи оподаткування.

Тема 6. Нормативно-правове регулювання та облік діяльності підприємства при його ліквідації або визнання банкрутом

Питання 1. Поняття неплатоспроможності і банкрутства підприємства та шляхи запобігання їм.

Питання 2. Судові процедури, що застосовуються до неплатоспроможного боржника.

Питання 3. Ведення обліку на стадії ліквідації підприємницької діяльності.

Питання 4. Передумови проведення санації боржника та її завдання.

Питання 5. Особливості процедури «розпорядження майном боржника».

Організація самостійної роботи здобувачів освіти регламентується Положенням про самостійну роботу здобувачів освіти у ВСП «Харківській торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовуються такі форми оцінювання та схема розподілу балів:

№	Рейтингові оцінки	Максимальні бали
1	Поточний контроль	60
1.1	<i>Тема 1. Правове регулювання трудових правовідносин. Трудовий договір</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	3
	Тестування	2

№	Рейтингові оцінки	Максимальні бали
1.2	<i>Тема 2. Припинення трудового договору, робочий час та час відпочинку, заробітна плата</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	2
	Тестування	3
1.3	<i>Тема 3. Матеріальна та дисциплінарна відповідальність працівників, охорона праці</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	3
	Тестування	3
1.4	<i>Тема 4. Основи регулювання підприємницької діяльності та її облік в Україні</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	2
	Виконання практичних завдань	2
	Тестування	2
1.5	<i>Тема 5. Процедура відображення в обліку створення та первинної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності. Нормативно-правове регулювання та облік операцій з реорганізації підприємства</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних завдань	2
	Тестування	2
1.6	<i>Тема 6. Нормативно-правове регулювання та облік діяльності підприємства при його ліквідації або визнання банкрутом</i>	
	Опрацювання лекційного матеріалу	1
	Виконання практичних завдань	3
	Тестування	3
1.7	Здобутки у неформальній освіті	10
1.8	Робота з викладачем	10
2	Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	40
3	Оцінка з дисципліни	100

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Умовою допуску до екзамену є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Тема 1. Правове регулювання трудових правовідносин. Трудовий договір

Основні джерела інформації

1. Трудове право України : підручник / Ярошенко О. М. та ін. Харків, 2022, С. 94–136.
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

Додаткові джерела інформації

3. Зразки договорів, пов'язаних з трудовими відносинами. *Кадровик України. Спецвипуск. Е-версія*. 2022. № 2. URL: <http://surl.li/mtuae>.

Тема 2. Припинення трудового договору, робочий час та час відпочинку, заробітна плата

Основні джерела інформації

1. Трудове право України : підручник / Ярошенко О. М. та ін. Харків, 2022, С. 136–144.
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

Додаткові джерела інформації

3. Підстави припинення трудового договору. *Міністерство юстиції України*. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7633.

Тема 3. Матеріальна та дисциплінарна відповідальність працівників, охорона праці

Основні джерела інформації

1. Бутинська Р. Я., Мокрицька Н. П. Трудове право України : навчальний посібник. Львів : Галицька видавнича спілка, 2022. С. 260–279.
2. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 грудня 1971 року 322-VIII. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

Додаткові джерела інформації

3. Дисциплінарні стягнення – види та процедура застосування. *Ліга-закон*. 24.09.2021. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/reader/BZ009688>.

Тема 4. Основи регулювання підприємницької діяльності та її облік в Україні. Регулювання обліку підприємницької діяльності на мікрорівні та макрорівні

Основні джерела інформації

1. Загальні основи організації бухгалтерського обліку : навчальний посібник / Наумова Т. А., Акімова Н. С., Чернікова І. Б., Кирильєва Л. О. Харків : ХДУХТ, 2019. С. 81–89.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

Додаткові джерела інформації

3. Іщенко Я. П., Подолянчук О. А., Коваль Н. І. Фінансовий облік : підручник. Вінниця : Кушнір Ю. В., 2020. С. 13–28.

Тема 5. Ліцензування економічної діяльності. Правовий режим майна суб'єктів економічної діяльності

Основні джерела інформації

1. Дерій В. А. Організація обліку та податкове планування : навчальний посібник. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. С. 51–76.

2. Облік і звітність в оподаткуванні : навчальний посібник / Теловата М. Т. та ін. Київ : НАСОА. 2019. С. 9–36.

3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

Додаткові джерела інформації

5. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. Дата оновлення: 20.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.

Тема 6. Нормативно-правове регулювання та облік діяльності підприємства при його ліквідації або визнання банкрутом

Основні джерела інформації

1. Облікова політика підприємств : навчальний посібник / Правдюк Н. Л., Коваль Л. В., Коваль О. В. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 647 с.

2. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>.

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

4. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15%23Text>.

Додаткові джерела інформації

5. Дерій В. А. Організація обліку та податкове планування : навчальний посібник. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. С. 138–172.